

VEDAT BÜKCÜ
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR

SAKATLIK İNDİRİMİ UYGULAMASI

Genel Bilgi

Sakatlık indirimi Gelir Vergisi Kanunu'nun "Sakatlık İndirimi" başlıklı 31. maddesinde düzenlenmiştir. Sakatlık indiriminden daha önce sadece ücret geliri elde edenler faydalanabiliyor iken 29.7.1998 Tarih ve Mükerrer 23417 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4369 Sayılı Kanun ile uygulamanın kapsamı genişletilerek;

- Özürlü hizmet erbabının,
- Bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan hizmet erbabının,
- Serbest meslek erbabı olarak çalışan özürlülerin,
- Ailesinde sakat bulunan serbest meslek erbabının,
- Basit usulde vergilendirilen özürlülerin bu indirimden faydalanması sağlanmıştır.

Sakatlık Dereceleri Ve İndirim Tutarları

Gelir Vergisi Kanunu'nun 31 maddesine göre;

- Asgari % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece sakat,
- Asgari % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece sakat,
- Asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece sakat sayılır

Belirlenen dereceler itibariyle tespit edilen aylık sakatlık indirimi tutarları 2010 yılı için

- Birinci derece sakatlar için 680 TL
- İkinci derece sakatlar için 330 TL,
- Üçüncü derece sakatlar için 160 TL'dir.

Bu tutarlar, ücretlilerde (kendi veya bakmakla yükümlü olduğu kişi için) aylık gelir vergisi matrahından indirilir.

Serbest Meslek erbaplarında (kendi veya bakmakla yükümlü oldukları kişi için) ve basit usulde vergilendirilenlerde ise beyan edilecek yıllık gelirlerinden (yukarıda aylık olarak belirlenen tutarlar yıllık olarak hesaplanarak) indirilir.

Sakatlık indiriminden yararlanacak birden fazla kişinin bulunması halinde, bu hesaplama her biri için ayrı ayrı yapılacak ve indirim uygulanmasında toplu olarak dikkate alınacaktır.

Bakmakla Yüklü Olunan Kişi Tabiri

24.02.1999 tarih ve 23621 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 222 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde “*sakatlık indirimi uygulamasında bakmakla yükümlü olunan kişi tabirinden; özürlü kişinin tabi olduğu çalışma mevzuatı veya bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kurumunun mevzuatına göre bakmakla yükümlü sayılan anne, baba, eş ve çocukları anlaşılacaktır.*” denilmekte ve çocuklarda yaş sınırlamasına gidilmeksizin işlem yapılacağı belirtilmektedir.

Sakatlık İndiriminden Faydalanmak İsteyenlerin Başvuracakları Merciler

Sakatlık indiriminden yararlanmak isteyen kişiler Vergi Dairesi Başkanlığı olan illerde ilgili Grup Müdürlüğüne, Vergi Dairesi Başkanlığı olmayan illerde ise Gelir Müdürlüğüne, Bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, Vergi Dairesi bulunmayan ilçelerde ise Malmüdürlüklerine başvuracaklardır.

Başvuru Sırasında İstenen Belgeler

Özürlü Hizmet Erbabı İçin:

- Dilekçe
- 3 Adet Fotoğraf (Sağlık Kurulu Raporunun aslı olanlardan 1 adet fotoğraf istenmektedir.)
- Çalıştığı işyerinden alınacak hizmet erbabı olduğunu gösterir belge,
- Nüfus cüzdanı fotokopisi,

Hizmet Erbabının Bakmakla Yüklü Olduğu Özürlü Kişilerin Müracaatlarında:

- Dilekçe
- Özürlü kişilerin nüfus cüzdanı ile özürlü kişilerin sağlık karnesi fotokopileri,
- Özürlüye ait 3 adet fotoğraf,(Sağlık Kurulu Raporunun aslı olanlardan 1 adet fotoğraf istenmektedir.)
- Çalıştığı işyerinden alınacak hizmet erbabı olduğunu gösterir belge,
- Özürlü kişiye bakmakla yükümlü olduğunu gösteren belge, (Özürlüye ait sağlık karnesinin fotokopisi yeterli bulunmaktadır.)
- Hizmet erbabının bir adet fotoğrafı

Başvuru Üzerine İlgili Mercilerin Yapacakları İşlemler

Başvuru sahibinin hastanelerden aldıkları ve ilgili müdürlükler vasıtasıyla Gelir İdaresi Başkanlığına gönderilen raporları Merkez Sağlık Kurulunca “Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik” ve eki cetvellere göre incelenir.

Merkez Sağlık Kurulu kararını verirken, kendisine ulaşan raporların öncelikle yetkili sağlık kuruluşu tarafından verilip verilmediğine, sonra da usulüne uygun olarak düzenlenip düzenlenmediğine bakar.

Raporlar usulüne uygun ise karar vermek üzere inceler. Kararını verirken raporlarda yer alan laboratuvar bulgularını, klinik muayene bulgularını, sakatlık bulgularını ve konulan tanıyı ilgili Yönetmelik ekindeki cetvellere göre inceler.

Kurul, raporlarda yer alan bulgular ve tanı ile Yönetmelik eki cetvellerde belirlenen çalışma gücü kayıp oranları arasında çelişki görürse resen ve nihai olarak karar vermeye yetkilidir.

Ancak, kurul gerek görmesi halinde bu raporları bir daha incelenmek üzere raporu veren hastaneye iade edebilir veya başvuruda bulunanın başka bir yetkili sağlık kuruluşuna gönderilmesini isteyebilir.

Merkez Sağlık Kurulu tarafından verilen kararların sağlıklı olması için, raporda belirtilen ve Yönetmeliğe uygun yazılması gereken laboratuvar, klinik muayene ve sakatlık bulguları ile tanının açık ve anlaşılır olması gerekir. Kurul bu bilgileri yetersiz görmesi halinde ilgili hastaneden ek bilgi istemektedir.

Merkez Sağlık Kurulunca tespit edilen çalışma gücü kayıp oranlarına göre belirlenen sakatlık dereceleri Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından ilgilinin başvurduğu Vergi Dairesi Başkanlığı'na veya Defterdarlığa, bu birimler tarafından da başvuru sahibine tebliğ edilir.

Sakatlık İndiriminden Faydalanan Çalışanların Asgari Geçim İndirimi

Sakatlık indiriminden yararlanmakta olan ücretlilere de asgari geçim indirimi uygulanır. Sakatlık indiriminden yararlanan ücretlinin gelir vergisi matrahı hesaplanırken sakatlık indirimi mahsup edilir, sakatlık indiriminin mahsubundan sonra kalan gelir vergisi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından da yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si mahsup edilir.

Sakatlık İndiriminin Uygulanmasına İlişkin Örnekler

Örnek 1: Evli, ve eşi çalışan 3. derece sakatlık indiriminden faydalanan bir asgari ücretlinin Ocak 2010 ücret hesaplaması aşağıdaki şekilde olacaktır.

Asgari Geçim İndiriminin Hesaplanması

2010 Yılı Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (729,00 x 12)	=	8.748,00
Asgari Geçim Oranı	=	%50
Kendisi İçin %50		
Asgari İndirime Esas Tutar (8.748,00 x 0,50)	=	4.374,00
Asgari Geçim İndirimi Yıllık Tutarı (5.248,80 x %15)	=	656,10
Asgari Geçim İndiriminin Aylık Tutarı (787,32 / 12)	=	54,68

Sakatlık İndiriminin Uygulanması

2010 Yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	=	729,00
2010 Yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	=	619,65
İkinci Derece Sakatlık İndirim Tutarı	=	680,00
Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	=	0,00
2010 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	=	0,00
2010 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı	=	54,68
2010 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	=	0,00
2010 Yılı Ocak Ayında Yararlanılacak A.G.İ. Tutarı	=	0,00

Sakatlık indiriminden faydalanan ücretlinin indirim sonrası ödemesi gereken gelir vergisi olmadığından asgari geçim indiriminden faydalanamamaktadır.

Örnek 2 : Evli, çocuğu olmayan ve 2. derece sakatlık indiriminden faydalanan bir asgari ücretlinin Ocak 2010 ücret hesaplaması aşağıdaki şekilde olacaktır.

Asgari Geçim İndiriminin Hesaplanması

2010 Yılı Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (729,00 x 12)	=	8.748,00
Asgari Geçim Oranı		
Kendisi İçin %50	=	%60
Eşi İçin %10		
Asgari İndirime Esas Tutar (8.748,00 x 0,60)	=	5.248,80
Asgari Geçim İndirimi Yıllık Tutarı (5.248,80 x %15)	=	787,32
Asgari Geçim İndiriminin Aylık Tutarı (787,32 / 12)	=	65,61

Sakatlık İndiriminin Uygulanması

2010 Yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	=	729,00
2010 Yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	=	619,65
İkinci Derece Sakatlık İndirim Tutarı	=	330,00
Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	=	289,65
2010 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	=	43,45
2010 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı	=	65,61
2010 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	=	0,00
2010 Yılı Ocak Ayında Yararlanılacak A.G.İ. Tutarı	=	43,45

Sakatlık indiriminden faydalanan ücretlinin indirim sonrası ödemesi gereken gelir vergisi çıktığından ve ödediği gelir vergisi asgari geçim indirimi aşmadığından gelir vergisi tutarı kadar asgari geçim indiriminden faydalanabilmektedir.

Örnek 3: Evli, 2 çocuğu olan ve eşi çalışmayan ücretli 3. derece sakatlık indiriminden faydalanmaktadır. Ayrıca çocuklarından biride 1. derece sakat olan çalışanın aylık geliri brüt 1.500 TL'dir.

Asgari Geçim İndiriminin Hesaplanması

2010 Yılı Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (729,00 x 12)	=	8.748,00
Asgari Geçim Oranı		
Kendisi İçin %50	=	%75
Eşi İçin %10		
Çocukları İçin %15		
Asgari İndirime Esas Tutar (8.748,00 x 0,75)	=	6.561,00
Asgari Geçim İndirimi Yıllık Tutarı (6.561,00 x %15)	=	984,15
Asgari Geçim İndiriminin Aylık Tutarı (787,32 / 12)	=	82,01

Sakatlık İndiriminin Uygulanması

2010 Yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	=	1.500,00
2010 Yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	=	1.275,00
Uygulanacak Sakatlık İndirimi Tutarı		
Kendisi İçin 160 TL	=	840,00
Çocuğu İçin 680 TL		
Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	=	435,00
2010 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	=	65,25
2010 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı	=	82,01
2010 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	=	0,00
2010 Yılı Ocak Ayında Yararlanılacak A.G.İ. Tutarı	=	65,25

Sakatlık indiriminden yararlanacak birden fazla kişi olduğundan sakatlık indirimi toplu olarak dikkate alınacak ve tevkifat matrahından indirilecektir.

Sonuç

Yukarıdaki örnek hesaplamalardan da görüldüğü üzere sakatlık indirimi özürlü vatandaşlarımıza vergisel avantajlar sağlamaktadır.

Özellikle 4369 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrası uygulamanın kapsamı genişletilerek kendisi özürlü olmayan ancak bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan çalışanlara da destek olunmuş, böylece sosyal devlet olma anlamında bir adım daha atılmıştır.

Ayrıca bu düzenleme ile özürlü mesleki kazanç sahipleri ile özürlü olmayan mesleki kazanç sahipleri arasındaki haksız rekabet eşitsizliği kısmen de olsa giderilmiştir.